

Opis innowacji pedagogicznej

„Zabawy z językiem niemieckim dla klas II-III”

Autor: Sylwia Koc

Wstęp

Przyjmuje się, że edukacja wczesnoszkolna jest fundamentem wykształcenia całościowego. Dzieci w tym wieku wykazują szczególne możliwości i predyspozycje do nauki języków obcych. 6.-7. rok życia jest przełomowy w rozwoju dziecka, dokonuje się w nim przejście z tzw. stadium myślenia przedoperacyjnego do stadium operacji konkretnych. W tym wieku dziecko wkracza w okres dynamicznego rozwoju fizycznego, kognitywnego, emocjonalnego oraz społecznego. W powiązaniu z formalnym i systematycznym procesem uczenia się następuje wzrost wiedzy i umiejętności dziecka oraz jego doświadczeń, które staną się bazą do dalszych procesów rozwojowych. Uczniowie edukacji wczesnoszkolnej postrzegają świat całościowo, charakteryzuje ich dominacja uwagi mimowolnej nad dowolną oraz związana z tym mechaniczność zapamiętywania. Ich możliwości z każdym semestrem stają się większe. Nabywają oni bowiem strategie komunikacyjne oraz strategie uczenia się.

Wyniki licznych badań naukowych potwierdzają zasadność uczenia języków obcych dzieci. Przekonują do tego ugruntowane na forum międzynarodowym idee polityczne, podparte wieloletnimi doświadczeniami innych systemów szkolnych. Istotne są także rosnące potrzeby społeczne coraz częściej obserwowane wśród rodziców dzieci w wieku wczesnoszkolnym. Takie nastawienie wyraża nie tylko zaangażowanie w zapewnienie dostępu do edukacji językowej, ale również do rzeczywistych doznań na gruncie kontaktów z przedstawicielami innych języków i kultur. Przewaga, jaką wykazują osoby multilingwalne nad monolingwalnymi nie ogranicza się wyłącznie do wiedzy językowej. Udowodniono, że dzieci uczące się języków obcych wykazują większą świadomość językową oraz wycucie i wnikliwość, trafniej oceniają długość zdania, sprawniej oddzielają znaczenie od formy, szybciej uczą się czytać, z większą sprawnością władają językiem ojczystym, charakteryzują się kreatywnością i rozumowaniem analogicznym, posiadają dodatkowe zdolności w używaniu języka i przekładu, nie mówiąc o korzyściach społecznych.

Motywacja wprowadzenia innowacji

Aktualne stadium rozwoju glottodydaktyki, stan wiedzy na temat psychologii rozwojowej człowieka oraz wciąż poprawiająca się wydolność systemu szkolnego w Polsce pozwalają stwierdzić, że nauczanie języków obcych w klasach edukacji wczesnoszkolnej szkoły podstawowej jest możliwe i potrzebne. Rozpoczęcie nauki drugiego języka obcego w edukacji wczesnoszkolnej szkoły podstawowej przybliży nas do europejskiego modelu: „język ojczysty plus dwa języki obce” oraz idei „wczesnego startu językowego”. Jest to najlepszy moment na rozpoczęcie nauki drugiego języka obcego. Dzieci w wieku wczesnoszkolnym posiadają wyjątkowe i niepowtarzalne w późniejszym okresie życia zdolności intonacyjno- artykulacyjne. To dzięki nim dziecko może opanować bezbłędną

wymowę, której nie zapomni i którą będzie posiadać już zawsze. W tym wieku dziecko jest także spontaniczne, ciekawe świata i otwarte, chętnie eksperymentuje oraz odkrywa wszystko to, co jest dla niego nowe. Dzieci nie boją się popełniać błędów językowych i potrafią poradzić sobie w różnych sytuacjach komunikacyjnych. Wczesna nauka języków obcych wytwarza motywację do nauki, podstawę do dalszego poznawania języka, otwartość oraz tolerancję kulturową, ponadto wpływa korzystnie na rozwój intelektualny. Wszystko to przemawia za wczesnym rozpoczęciem nauki języków obcych. Jednakże proces nauczania jest w znacznej mierze uzależniony od sprzyjających warunków logistycznych. Podstawową i preferowaną formą działań dzieci jest ruch i zabawa, które zwłaszcza w klasie pierwszej muszą stanowić trzon zajęć. Najbardziej przyjaznym miejscem do realizacji tak zaplanowanej pracy jest świetlica szkolna. Dzieci poprzez gry, zabawy, rymowanki i piosenki przyswajają sobie w naturalny sposób język obcy, używając wrodzonych strategii, za pomocą których uczą się języka ojczystego i szybko odkrywają, że mogą zastosować te same strategie w nauce języka obcego. Każda zabawa wiąże się z ruchem, z bodźcami słuchowymi, wzrokowymi, dotykowymi, z nowymi, ale też znanymi sytuacjami bliskimi dziecku. Dzieci kojarzą język z kontekstem, w którym jest on używany. Bardzo ważne jest stosowanie wielokrotnych powtórzeń. Nieodzownym elementem jest tu także powtarzanie za wzorcem, którym jest rodzimy użytkownik języka. Zabawy z językiem niemieckim są integracją zajęć językowych z muzycznymi, plastycznymi czy teatralnymi. Na tym etapie najważniejsze jest rozbudzenie ciekawości językowej u dziecka i utwierdzenie go w przekonaniu, że kontakt z językiem obcym może być przyjemny i sprawiać dużo radości.

Cele

Cel ogólny: Osluchanie się z językiem niemieckim, tzw. zanurzenie w języku oraz zainteresowanie nauką języka niemieckiego, kształtowanie postawy otwartości oraz tolerancji kulturowej.

Cele szczegółowe w kategoriach:

wiedza:

- uczeń zna nazwy gier i zabaw w języku niemieckim
- uczeń wie, jak nazwać ulubione zajęcia, otaczające go osoby, miejsca, przedmioty, zwierzęta itp. w języku niemieckim

umiejętności:

- uczeń zadaje pytania i udziela odpowiedzi
- uczeń tworzy krótkie wypowiedzi ustne dotyczące bliskich mu tematów
- uczeń nazywa przedmioty, osoby i czynności przedstawione na obrazkach
- uczeń ćwiczy wymowę
- uczeń śpiewa piosenki w języku niemieckim
- uczeń rozpoznaje i reaguje na polecenia nauczyciela
- uczeń doskonali sprawności początkowo słuchania i mówienia, później także czytania i pisanie w języku niemieckim
- uczeń przygotowuje się do kontynuowania nauki języka niemieckiego w przyszłości

kompetencje personalne i społeczne:

- uczeń angażuje się w zadanie/ zabawę
- uczeń współpracuje w grupie
- uczeń rywalizuje podczas gier według zasad fair play
- uczeń jest otwarty na komunikację, muzykowanie, śpiewanie, eksperymentowanie
- uczeń słucha z uwagą wypowiedzi kolegów i koleżanek, szanuje innych
- uczeń interesuje się nauką języków obcych, inną kulturą, obyczajami, tradycjami
- uczeń rozwija swoją kreatywność
- uczeń wzmacnia wiarę we własne możliwości
- uczeń czerpie radość z przyswajanych umiejętności
- uczeń kształtuje postawy warunkujące sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie
- uczeń odkrywa swoje zainteresowania i zaspokaja swoją ciekawość świata

Zakres

Innowacja o charakterze organizacyjnym będzie skierowana w roku szkolnym 2017/2018 do uczniów klas II i III, a w roku szkolnym 2018/ 2019 obejmie uczniów klas III szkoły podstawowej.

Innowacja realizowana będzie w ramach zajęć świetlicowych w klasach drugich i trzecich po jednej godzinie w tygodniu. Innowacja przeprowadzana będzie w ramach pensum tygodniowego nauczyciela, tym samym nie generuje ona dodatkowych kosztów ponoszonych przez szkołę .

Okres realizacji innowacji obejmuje :

01. 10. 2017 r. – 22. 06. 2018 r. oraz 03.09.2018 - 21.06.2019 r.

Treści

Tematy zajęć dotyczą zagadnień bliskich i znanych uczniowi oraz jego samego.

W czasie zabaw z językiem niemieckim realizowane będą następujące zakresy tematyczne:

- ja oraz inne osoby wokół mnie – moi koledzy z klasy i przyjaciele (cechy, wygląd, liczby, zainteresowania, hobby),
- moja rodzina,
- szkoła (moja klasa, nazwy przyborów szkolnych, nazwy przedmiotów w klasie, czynności wykonywane w szkole),
- miejsce, w którym mieszkam (miejscowość, adres, dom, przedmioty w domu, mój pokój, kolory, zabawki, gry),
- sytuacje z życia codziennego w domu (potrawy i napoje, sklep i zakupy, ubrania, codzienne czynności, obowiązki),
- sytuacje na placu zabaw (gry i zabawy, umiejętności),
- środki transportu,
- środowisko naturalne (rośliny, zwierzęta domowe i w zoo),
- czas (pory dnia, pory roku, miesiące, dni tygodnia, godziny),
- natura i jej piękno,

- uczucia i upodobania,
- wybrane uroczystości, tradycje i święta (urodziny, Mikołajki, Boże Narodzenie, Wielkanoc, karnawał),
- świat fantazji.

Techniki rozwijania sprawności rozumienia ze słuchu:

- słuchanie nauczyciela z jednoczesnym naśladowaniem jego gestów i mimiki,
- dopasowanie obrazka do usłyszanego tekstu,
- porządkowanie obrazków,
- wykonywanie poleceń nauczyciela,
- reagowanie całym ciałem,
- uzupełnianie brakujących informacji w usłyszanym tekście,
- prawda/fałsz,
- odpowiadanie na pytania do usłyszanego tekstu,
- słuchanie tekstu narracyjnego,
- słuchanie piosenek, wierszyków i rymowanek.

Techniki rozwijania sprawności mówienia:

- powtarzanie za nauczycielem: w grupie i indywidualnie,
- opisywanie przedmiotów lub czynności przedstawionych na obrazkach, lub prezentowanych przez nauczyciela,
- odgrywanie ról,
- odpowiadanie na pytania,
- odgrywanie scenek w formie dialogu – prezentacje komiksu,
- odgadywanie treści obrazków,
- odnajdywanie różnic na ilustracjach,
- recytacje wierszy i prezentacje piosenek,
- rapowanie.

Techniki nauczania wymowy:

- powtarzanie usłyszanych treści za wzorem: nagraniem na płycie CD oraz nauczycielem,
- rapowanie,
- wyklaskiwanie i wystukiwanie wyrazów.

Techniki nauczania słownictwa i struktur:

- zastosowanie kart obrazkowych,
- pokazywanie przedmiotów na ilustracji,
- wykorzystanie plakatów,
- wskazywanie przedmiotów,
- przedstawianie za pomocą gestów i mimiki.

Utrwalenie poznanych słów i struktur w formie zabaw i gier:

- Ballspiel (zabawy z piłką)
- Blinde Kuh (ciuciubabka)
- Puppentheater (teatrzyk kukielkowy)

- Kitzeln – Spiel (zgadnij kto)
- Ratespiel (zgadywanki)
- Brettspiel (gry planszowe)
- Bingo (bingo)
- Paare suchen (szukanie pary)
- Würfelspiel (zabawy z kostką)
- Zahlen-Schlange (liczbowy wąż)
- Stille Post (głuchy telefon)
- Memory – Spiel (memory)
- Farben im Klassenzimmer (kolory w klasie)
- Mein rechter Platz... (miejsce obok mnie ...)
- Kimspiele (rozpoznawanie po dotyku)
- Pantomimespiel (kalambury)
- Kettenspiel (łańcuszek)
- i wiele innych
- Piosenki stwarzające dzieciom możliwość zabawy, ruchu, inscenizacji i prezentacji treści za pomocą gestów i mimiki.

Techniki przygotowujące do nauki sprawności pisania:

- wykonywanie ćwiczeń językowych w postaci graficznej: łączenie, uzupełnianie rysunku, rysowanie
- po śladzie, odwzorowywanie, samodzielne rysowanie oraz w dalszym etapie nauki:
- pisanie po śladzie
- uzupełnianie znanych wyrazów pojedynczymi literami.

Ćwiczenia rozwijające:

- umiejętność logicznego myślenia,
- spostrzegawczość,
- umiejętność dostrzegania różnic,
- umiejętność rozpoznawania i rozróżniania przedmiotów,
- wrażliwość słuchową, poczucie rytmu,
- umiejętność przekazu werbalnego na podstawie obserwacji ruchu ciała, gestu i mimiki,
- umiejętności plastyczne.

Spodziewane efekty

W wyniku realizacji innowacji zakłada się, że uczniowie kończący pierwszy etap edukacyjny w zakresie nauki języka niemieckiego powinni cechować się następującymi umiejętnościami i wiedzą:

- mieć świadomość istnienia różnych kultur, języków i narodowości,
- rozumieć i potrafić sformułować prostą wypowiedź umożliwiającą nawiązanie kontaktu, udzielenie i zdobywanie informacji, wyrażenie w prosty sposób opinii, uczuć i życzeń przy wykorzystaniu znanych struktur, gestów i mimiki,

- potrafić zastosować różne umiejętności językowe w praktyce: śpiewać piosenki, recytować poznane wierszyki i rymowanki,
- potrafić pracować indywidualnie, w parach, w grupie rówieśniczej,
- znać i stosować odpowiednie do wieku techniki samodzielnego uczenia się,
- potrafić sięgać do różnych źródeł informacji,
- być otwartymi na inność.

Zakładane osiągnięcia uczniów w zakresie rozumienia ze słuchu:

Uczeń rozumie:

- podstawowe zwroty i wyrażenia związane z najważniejszymi dla niego obszarami tematycznymi, w tym: pytanie o imię, zwroty określające powitanie i pożegnanie, pytanie o samopoczucie, prośby i podziękowania, nazwy potraw i napojów, pytanie o ilość, liczebniki od 1 do 100, ceny towarów, pytanie o cenę, nazwy kolorów, nazwy przyborów szkolnych, nazwy dotyczące czynności w szkole, wyrażanie zadowolenia i niechęci, nazwy zwierząt, pytania dotyczące wyglądu i umiejętności zwierząt, proste życzenia (z okazji urodzin, Bożego Narodzenia, Wielkanocy), nazwy miesięcy, pytanie o miesiąc, w którym się urodzili, pytanie o miejsce zamieszkania, typowe czynności codzienne, nazwy czynności związanych z zainteresowaniami, pytanie o umiejętności, nazwy środków lokomocji, itp.
- proste krótkie rozmowy na znane sobie tematy
- polecenia nauczyciela związane z lekcją i potrafi na nie zareagować werbalnie i niewerbalnie
- główne informacje z krótkich nagrań na znane mu tematy
- piosenki, wierszyki, rymowanki, rapowanie.

Zakładane osiągnięcia uczniów w zakresie mówienia:

Uczeń potrafi:

- wypowiadać pojedyncze zdania i zwroty, w tym: podać swoje imię, podać swój wiek, określić swoje samopoczucie, powiedzieć, gdzie mieszka, nazwać ulubione potrawy i napoje, nazwać kolory, określić swoje umiejętności, nazywać czynności wykonywane w szkole i w domu, nazywać czynności wykonywane w czasie wolnym podczas wakacji, wyrazić swoje zadowolenie i niezadowolenie, nazwać i opisać swoich członków rodziny, przedstawić i opisać swoich przyjaciół, opisać przedmioty i ich położenie, nazwać i opisać zwierzęta domowe i zwierzęta w zoo, nazywać dni tygodnia, pory roku, miesiące, określać godzinę, składać życzenia
- zadawać pytania i odpowiadać na nie
- przywitać się i pożegnać
- podziękować, poprosić, przeprosić
- potwierdzić i zaprzeczyć
- powiedzieć z pamięci znane mu wierszyki i rymowanki
- odegrać scenkę w przedstawianiu
- zaprezentować znane mu piosenki i teksty rapowane.

Zakładane umiejętności uczniów w zakresie czytania:

Uczeń rozumie:

- pojedyncze wyrazy i krótkie, proste teksty zawierające znane mu słowa

- podpisy pod obrazkami
- ogólny sens historyjek, komiksów
- treść znanych piosenek, wierszyków, rymowanek i tekstów rapowanych.

Zakładane umiejętności uczniów w zakresie pisania:

Uczeń potrafi:

- napisać wyrazy po śladzie
- przepisać pojedyncze wyrazy z tablicy
- przepisać krótkie teksty
- uzupełniać brakujące litery w znanych wyrazach.

Sposoby prezentowania osiągnięć uczniów:

- przedstawienia
- recytacje wierszyków i rymowanek, prezentacje piosenek
- występy szkolne
- mini konkursy językowe.

Ewaluacja

W czasie trwania innowacji ewaluacja będzie polegać głównie na obserwacji zachowania i analizie ustnych wypowiedzi uczestników podczas zajęć, udział w konkursach, zaangażowanie i aktywność w czasie pracy. Celem ewaluacji będzie monitorowanie stopnia przyswojenia słownictwa, nabywania nowych umiejętności, zainteresowania dzieci, skuteczności stosowanych technik pracy.